

ISSN: 2146-1961

Öner, Ç. (2022). Yaralanma Sonrası Spora Dönüşün Psikososyal İçeriklerinin “YürümeK. Ata Binmek. Rodeo.” Filmi Üzerinden Niteliksel Analizi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(50), 1249-1270.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3210>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

YARALANMA SONRASI SPORA DÖNÜŞÜN PSİKOSOSYAL İÇERİKLERİNİN “YÜRÜMEK. ATA BİNMEK. RODEO.” FİLMİ ÜZERİNDEN NİTELİKSEL ANALİZİ

Çiğdem ÖNER

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Rumeli Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, esenlik@ciğdemoner.com.tr

ORCID: 0000-0002-1939-0526

Gönderim tarihi: 02.10.2022

Kabul tarihi: 20.11.2022

Yayın tarihi: 01.12.2022

Öz

Bu araştırmanın amacı, “YürümeK. Ata Binmek. Rodeo.” filmi üzerinden yaralanma sonrası spora dönüşün psikososyal içeriklerinin niteliksel analizinin yapılmasıdır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden doküman ve içerik analizi yöntemleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Analiz öncesinde “YürümeK. Ata Binmek. Rodeo.” filminde yer verilen tüm konuşmalar transkribe edilmiştir. İzleyen aşamada, araştırmacı tarafından transkribe edilen içerik filmin görüntüleri ile eş zamanlı olarak tekrar izlenmiştir. Spora dönüşün psikososyal içerikleri ile ilgili sahnelerin saptanması sonrasında, ifadelerin kodlanması işlemi gerçekleştirilmiştir. Belirlenen kodlardan yola çıkarak, spora dönüşün psikososyal bileşenlerine ilişkin temalar oluşturulmuştur. Bulgular yaralanma, yas, rehabilitasyon, travma ile yüzleşme, ustalık iklimi ve sosyal desteğin spora dönüşün psikososyal içeriklerini çerçeveleyen ana temalar olduğunu ortaya koymuştur. Risk, yardım çağrısı, bilinçli farkındalık ve müdahale yaralanmanın, inkar, öfke, kendine acıma ve kabul ise yasin alt bileşenleri olarak tespit edilmiştir. Sonuçlar, rehabilitasyon sürecini belirleyici temel bileşenlerin farkındalık yaratma, meydan okuma, yeniden çerçeveleme ve hedef belirleme olduğunu teyit etmiştir. Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, duygu, anlam, netlik, hakikat ile karşılaşma, geçmişi değerlendirme ve yeniden ilişkilendirme travma ile yüzleşme sürecinin ana bileşenlerini oluşturmaktadır. Vizyon belirleme, strateji belirleme, koçluk, psikolojik beceriler ve deneyime açıklık ustalık iklimini karakterize eden bileşenler olarak saptanmıştır. Ek olarak, spora dönüş rehabilitasyonunda sosyal desteğin belirleyiciliği ortaya konmuş, ebeveynlerden alınan sosyal destek kadar atletik eğitmen, sağlık hizmetleri uzmanları ve akranların sunduğu sosyal desteğin iyileşme sürecinin olumlu belirleyicileri olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, spora dönüşte yaralanma öncesi kazanılmış ustalık ikliminin uyum sürecinin kolaylaştırıcılarından olduğu, bilinçli farkındalık, kabul, meydan okuma, yeniden çerçeveleme, hedef odaklılık, vizyon ve strateji belirleme, psikolojik beceriler, deneyime açıklık, anlam, geçmişi değerlendirme ile yeniden ilişkilendirme yeterliliklerinin iyilik halinin inşasında olumlu rol üstlenen önemli etmenler olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Yaralanma, spora dönüş, rehabilitasyon, atletik performans, psikolojik performans.

QUALITATIVE ANALYSIS OF THE PSYCHOSOCIAL CONTENT OF THE RETURN TO SPORTS AFTER INJURY THROUGH THE FILM "WALK. RIDE. RODEO."

ABSTRACT

This research aims to qualitatively analyze the psychosocial content of returning to sports after injury through the movie "Walk. Ride. Rodeo.". The research was carried out in the direction of document and content analysis methods, which are qualitative research designs. All the speeches in the movie "Walk. Ride. Rodeo." were transcribed before the analysis phase. In the following stage, the content transcribed by the researcher was watched again simultaneously with the film's images. After the scenes related to the psychosocial content of return to sports were determined, the expressions were coded. Based on the determined codes, themes related to the psychosocial components of return to sports were created. Findings revealed that injury, grief, rehabilitation, confrontation with trauma, mastery climate, and social support are the main themes that frame the psychosocial content of return to sports. Risk, call for help, mindfulness, and intervention were identified as the subcomponents of injury. Denial, anger, self-pity, and acceptance were the subcomponents of grief. The results confirmed that rehabilitation's key components are awareness raising, challenge, reframing, and goal setting. According to another research finding, emotion, meaning, clarity, encountering the truth, evaluating the past, and re-engaging are the main components of confronting trauma. Vision setting, strategy setting, coaching, psychological skills, and openness to experience were identified as the components that characterize the mastery climate. In addition, the determinant of social support in the rehabilitation of returning to sports has been revealed. It has been determined that social support provided by parents, athletic trainers, health services professionals, and peers are positive determinants of recovery. As a result, it is concluded that the mastery climate acquired before the injury is one of the adaptation's facilitators in return to the sports process. Moreover, conscious awareness, acceptance, challenge, reframing, goal orientation, creating vision and strategy formulation, psychological skills, openness to experience, meaning, evaluating past, and reconnection competencies are the factors that play a positively essential role in the construction of well-being.

Keywords: Injury, return to sports, rehabilitation, athletic performance, psychological performance.

GİRİŞ

Gelenek modernlik uyumunun en bilinen ve en yaygın kullanım alanı olan rodeo, Amerika Birleşik Devletleri'nin kültürel tarihinde nostaljik bir performans olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda rodeolar, 'Amerikalı olmak' gururunu ve aidiyet duygusunu performans gösterileri aracılığı ile yaşayarak ve eğlenerek duyumsamak için tercih edilen mitolojik gösterimler olurken, rodeo alanları da Batı Amerika'nın anlatı kahramanlarının mitini hissetmek üzere performanslara katılan seyirci açısından kültürel anlamların yeniden inşa edildiği mekânlara dönüşmektedir (Öğüt Eker, 2015). Rodeo ve baş aktörü kovboy ise, yine Öğüt Eker'in (2015) tanımı ile 'Amerikan rüyası' geleneğindeki 'sürekli aynı olanın ebedî dönüşü'dür. Bu noktada, rodeonun 'anlam aktarımı' özelliği taşıdığı ve bölge insanının belleğinde aidiyet duygusunu çoğaltıcı bir yöne sahip olduğu ifade edilebilir.

Öte yandan, Peñaloza'nın (2001) vurgusunda belirginleştiği üzere, Batı Amerika kültürünün simgesi olarak kabul edilen rodeo gösterileri, farklı görme biçimleri ile okunmalıdır. Rodeo performansları ana hatlarıyla dört farklı hedef kitleye yönelik organizasyonlar ve sonuçları ile ilişkilidir; seyirci olarak katılım gösteren bireyler, yarışmacı statüsünde katılım sağlayan kovboylar, etkinliğin ticari boyutuyla ilgilenen işveren ya da hayvan yetiştiricileri. Bu ana hatlar, rodeonun sahnesinde kurgulanan elit performans alanına özgü idealin ardında saklı bir dizi yaşantının olabileceğinin ipuçlarını sunmaktadır.

Bilindiği üzere, elit performans alanı kusursuzluk ve mükemmellekle çerçevelenen bir alan olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu alanda, performe edilen sanatın ana sunum objesi beden olmaktadır. Bu bağlam, eylem kadar beden de kusursuzluğunu ve tam işlevselliğini taçlandıran bir sahneye sahiptir. Söz konusu sahnede yer almak yenilmezliği, estetiği, gücü ve üstünlüğü teyit eden farklı nitelikteki oyunların içinde var olmayı, kitlelere ilham kaynağı olabilen oyuncuyu sembolize etmektedir. Sporun sahnesinin şölene dönüşen performanslarını zaman zaman gölgeleyen bazı etmenler ile karşılaşmaktadır. Bu etmenlerden biri sporcuların geçirdikleri kazalar sonrası yaşadıkları travmalar bir diğer ifade ile yaralanmanın ciddiyetine eşlik ederek onların duygu ve zihin dünyalarına iz bırakan psikolojik yaşantılardır. Bu yaşantılar kimi zaman öfke, kaygı, korku, kızgınlık, şaşkınlık, çaresizlik gibi olumsuzlukları içerirken, kimi zaman hayata tutunmayı, kabulü, amaç edinmeyi, hedef belirlemeyi mümkün kılan bir odaklanma ve adanmışlıkla biçim alan bir yön kazanabilmektedir. Her halükarda, denilebilir ki, spora dönüş süreci fizyolojik değişimlere eşlik eden pek çok psikososyal yapı ve süreci harekete geçiricidir.

İlgili alanyazında spora dönüşteki deneyimlerle ilgili ön bulgular, bu geçiş dönemine bir dizi fiziksel, psikolojik ve sosyal stres etkeninin nüfuz edebileceğini teyit etmektedir. Söz gelimi, bazı sporcular arasında göze çarpan bir endişe olan yeniden yaralanma kaygısı, nihayetinde gerçek yeniden yaralanma olasılığını artıran bir dizi fizyolojik ve psikolojik tepkiye yol açabilmektedir (Walker vd., 2012; Williams ve Andersen, 1998). Sporcular ayrıca, sakatlık öncesi uygunluk ve performans standartlarını, atletik kimliği, koç ve takım arkadaşı performans beklentilerini ve belirli yarışmalarda rekabet etme baskılarını karşılama veya aşma konusunda endişelere sahip olabilirler (Andersen, 2001). Ek olarak, sporcular yarışmaya başladıklarında, yüksek rekabet kaygısı yaşayabilirler, teknik beceri ve yetenekleri yeniden kazanmak için mücadele edebilirler ve özgüvenlerinde düşüşler yaşayabilirler (Bianco, Malo ve Orlick, 1999; Johnston ve Carroll, 1998).

Kaza ya da yaralanma sonrası süreçlerde öne çıkan bazı diğer psikososyal yanıtlar ise rehabilitasyon sürecinde sporcunun çevreden aldığı sosyal destek ile karakterize olmaktadır. Nitekim, sporcuların iyileşme süreçlerinde aile, yakınlar, eş ya da duygusal partnerden aldıkları destek kadar, antrenörlerinden, koçlarından, takım arkadaşlarından aldıkları destek doğrultusunda da daha yüksek düzeyde iyileşme sağladıkları rapor edilmektedir (Bianco, 2001; Corbillon, Crossman ve Jamieson, 2008; Williams ve Andersen, 2007). Bazı araştırmalarda ise, sporcuların antrenörlerinden ziyade atletik trainer 'atletik eğitmenler' tarafından verilen destek sonucunda yüksek düzeyde hoşnutluk yaşadıkları ve iyilik hallerinin daha yüksek düzeyde seyrettiği bildirilmektedir (Clement ve Shannon, 2011; Yang vd., 2010).

Walker vd.'nin (2012), son zamanlarda, yaralanma rehabilitasyonunu izleyerek spora dönüşün yükselen bir araştırma alanı haline geldiği, bununla birlikte Taylor vd.'nin (2004) yarışmaya geri dönme amacına rağmen, birçok sporcunun genellikle böyle bir geri dönüşle ilişkili belirsizliklerle mücadele ettiği, Öner'in (2022) yaralanmanın spor yapan insanın yaralanmasının şiddetine göre, gelecek zamanlarda sporla ilişkisini yeniden düzenlemesini gerektiren bir deneyime dönüşebileceği yönündeki ifadeleri bu araştırmanın tasarlanmasına yön vermiştir. Yapılan alanyazın incelemesinde, bir kadın sporcunun yaralanma sonrasında yaralanmaya ve spora dönüş sürecine verdiği yanıtların bir biyografik film analizi üzerinden dokümanite edildiği ulusal veya uluslararası bir yayına rastlanmamış olması bu araştırmanın özgünlüğünü ortaya sermektedir. Araştırmanın önemini artıran bir diğer husus da benzerlerinden farklı olarak bu çalışmada sportif performans alanları dışında geçirilen kaza sonrası beden bütünlüğü ciddi ölçüde hasar gören bir performans sporcusunun yaşantılarının ele alınmasıdır. Tasarlanan çalışmanın yaralanma sonrası spora dönüşün psikososyal süreçlerine yönelen bilim insanlarına, psikolojik performans danışmanlarına, antrenörlere, sporculara, sporun yöneticilerine ve yeni araştırmacılara yol gösterici olacağı ve alanyazında önemli bir boşluğu doldurarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tüm aktarılanlardan hareketle, bu çalışmada, yaralanma sonrasında spora dönüşün psikososyal belirleyicileri olarak tanımlanabilecek temaların yanı sıra söz konusu temaları karakterize eden alt bileşenlerin hangileri olduğu sorularına yanıt aranmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma birimi filmin kısa içeriği ve tanımlayıcı bilgileri, verilerin analizi ve analiz sürecinde izlenen adımlar ile araştırmanın etik kurul onayına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Yönetmenliğini Conor Allyn'in yaptığı, Dan Goforth'un gerçek bir yaşam öyküsüne dayanarak hikayelediği, orijinal adı "Walk. Ride. Rodeo." olan "Yürümek. Ata Binmek. Rodeo." filminin niteliksel analizinin amaçlandığı bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesinde, araştırılması amaçlanan olgular hakkında bilgi veren yazılı ve görsel materyallerin analizi gerçekleştirilmektedir. Doküman incelemesinde sadece yazılı materyal değil film, video ve fotoğraf gibi görsel materyaller de kullanılmaktadır. Nitel

araştırmalarda kullanılan video ya da film analizi gibi yöntemler araştırılan konuya ilişkin daha detaylı veri toplanmasına yardımcı olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırma Birimi Filmin Kısa İçeriği

Amberley Snyder, henüz 3 yaşındayken at binmeye başlayan, doğuştan yetenekli bir binicidir. Atlarla beraber büyüyen Amberley, özellikle varil yarışlarında -varil yarışları 3 adet varil arasında en kısa sürede yonca çizmeye çalışılan bir tür yarışır- son derece başarılıdır. 18 yaşındayken -2010 yılında- geçirdiği trafik kazası sonrası omurilik yaralanmasına bağlı olarak belden aşağısı felç kalır. Doktorların, bir daha asla ata binemeyeceği yönünde görüş bildirmelerine rağmen, Amberley kazadan sadece 4 ay sonra yeniden at üstündedir. Adeta yeniden ata binmeyi, bacakları yerine gövdesi ile denge sağlamayı öğrenen Amberley, adını en iyiler arasında yazdırmayı başaran bir rodeo yarışçısı olarak tarihe geçer.

Araştırma Birimi Filmin Tanımlayıcı Bilgileri

Araştırmaya konu “Yürümek. Ata Binmek. Rodeo.” filminin tanımlayıcı bilgileri Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1. Filmin Tanıtıcı Bilgileri

Tanıtıcı Ölçütler	Açıklamalar
Yönetmen	Conor Allyn
Yapımcı	Julie Crank Di Cataldo, Sean Dwyer, Elizabeth Cullen
Senarist	Sean Dwyer, Greg Cope White
Hikaye	Dan Goforth
Sinematografi	Thomas L. Callaway
Düzenleyen	Cody Miller
Müzik	Sean Murray
Oyuncular	Spencer Locke, Missi Pyle, Sherri Shepherd, Bailey Chase, Corbin Bleu
Tür	Drama
Dil	İngilizce
Yapım Yılı	2019
Süresi	99 Dakika
Ülke	Amerika Birleşik Devletleri

Verilerin Analizi

Spora dönüşe verilen psikososyal yanıtların neler olduğunu açıklamak ve somutlaştırmak üzere “Yürümek. Ata Binmek. Rodeo.” filminde izlenen sahnelerden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi yöntemi yazılı, sözlü ve görsel materyallerden elde edilen verilerin çalışmanın problemlerine, amacına ya da daha önceden belirlenen kuramsal bir yapıya uygun olacak şekilde bazı kategoriler altında toplanarak özetlenmesi sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Janis (1949), içerik analizinin; işaretlerin sınıflanmasını, bu işaretlerin hangi yargıları içerdiğini ortaya çıkarmak için açıkça formüle edilmiş kurallar ışığında, araştırmacının ortaya koyduğu yargıların bilimsel rapor olarak değerlendirilmesini sağlayan bir yöntem olduğunu bildirir. Krippendorff’a (1980) göre, içerik analizi veriden onun içeriğine ilişkin tekrarlanabilir ve geçerli sonuçlara varmak üzere kullanılan bir araştırma tekniğidir. White ve Marsh’ın (2006) da bildirdiği üzere araştırmacılar

içerik analizi yoluyla belli sözcüklerin, kavramların ya da temaların varlığını, taşıdığı anlamları ve ilişkileri ölçebilir veya analiz edebilir. İçerik analizi, özellikle, doğrudan metin ya da anlatı çözümlenmeleri aracılığı ile sosyal etkileşimin niteliğini incelemek üzere yararlanılan kullanışlı bir araştırma tekniğidir.

Bu çalışmada gerçekleştirilmesi planlanan analizlere esas veriyi elde edebilmek üzere öncelikle araştırma birimi olarak seçilen “Yürümek. Ata Binmek. Rodeo.” filmi, merkezi Kaliforniya'da bulunan Amerikan teknoloji ve medya hizmetleri sağlayıcısı ve yapım şirketi Netflix'in internet üzerinden sağladığı yayın hizmeti aracılığı ile izlenmiştir. İlk izlemede filmin içeriğine hakim olabilmek amacıyla kesintisiz bir izleme gerçekleştirilmiştir. İkinci ve üçüncü izlemelerde ele alınabilecek sahneler için ön notlar oluşturulmuştur. Bir sonraki aşamada, film içeriğinde yer alan tüm konuşmalar transkribe edilmiştir. Ardı sıra, araştırmacı tarafından transkribe edilen içerik filmin görüntüleri ile eş zamanlı olarak tekrar izlenmiştir. Bu işlemin ikinci tekrarında incelenmek üzere ön notlar alınan sahneler yeniden değerlendirilerek, ayrıntılandırılmıştır. Spora dönüşün psikososyal içerikleri ile ilgili analiz edilecek sahnelerin hangilerinin olacağı hakkında nihai kararın alınması sonrasında, çözümlenen ifadeler kodlama işlemine tabi tutulmuştur. Son aşamada, tespit edilen kodlardan yola çıkarak, spora dönüşün psikososyal bileşenlerine ilişkin temalar oluşturulmuş, ayrıca bu temaların alt bileşenleri de belirlenmiştir.

Araştırma Etiği

Bu çalışma, İstanbul Rumeli Üniversitesi Etik Kurulu'nun 27.09.2022 tarih 2022-08 sayılı 02 numaralı oybirliği ile alınan etik onay kararına dayalı olarak yürütülmüştür.

BULGULAR

Aktarılanlar ışığında, yaralanma sonrası spora dönüşe verilen psikososyal yanıtların temalaştırılması sürecinde dikkate alınarak analize tabi tutulan sahnelere ilişkin bilgiler Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Analiz Edilen Sahneler ve İçerikleri

Sahneler	Gösterim Zamanı	Sahne İçeriği
Sahne 1	0' 0" - 1' 08"	Uсталık iklimi - Vizyon Belirleme
Sahne 2	2' 34" - 3' 00"	Uсталık iklimi - Strateji Belirleme Uсталık iklimi - Psikolojik Beceriler, Sakinlik Uсталık iklimi - Psikolojik Beceriler, Uyum
Sahne 3	9' 10" - 9' 14"	Uсталık iklimi - Koçluk Sosyal Destek - Baba
Sahne 4	11' 15" - 11' 40"	Yaralanma - Risk
Sahne 5	12' 45" - 12' 50"	Yaralanma - Yardım Çağrısı
Sahne 6	12' 51" - 15' 40"	Yaralanma - Bilinçli Farkındalık Yaralanma - Müdahale Sosyal Destek - Baba
Sahne 7	25' 32" - 25' 47"	Travma ile Yüzleşme - Duygu, Kayıp
Sahne 8	25' 48" - 25' 57"	Travma ile Yüzleşme - Hakikat ile Karşılaşma
Sahne 9	29' 49" - 30' 48"	Rehabilitasyon - Yeniden Çerçeveleme Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Hemşire
Sahne 10	31' 02" - 31' 08"	Rehabilitasyon - Farkındalık Yaratma
Sahne 11	32' 06" - 32' 21"	Uсталık iklimi - Koçluk

Tablo 2. Analiz Edilen Sahneler ve İçerikleri (devam)

Sahneler	Gösterim Zamanı	Sahne İçeriği
Sahne 12	32' 32" – 33' 00"	Rehabilitasyon - Farkındalık Yaratma Rehabilitasyon - Hedef Belirleme
Sahne 13	38' 06" - 38' 08"	Uсталık iklimi - Psikolojik Beceriler, Kendinle Konuşma
Sahne 14	38' 41" - 40' 17"	Rehabilitasyon - Farkındalık Yaratma Rehabilitasyon - Meydan Okuma Rehabilitasyon - Yeniden Çerçeveleme Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Fizyoterapist
Sahne 15	40' 23" - 41' 04"	Yas - İnkâr Yas - Öfke Yas - Kendine Acıma
Sahne 16	41' 17" - 41' 35"	Sosyal Destek - Ebeveyn Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Fizyoterapist Sosyal Destek - Atletik Eğitimci Travma ile Yüzleşme - Netlik
Sahne 17	43' 50" - 46' 00"	Sosyal Destek - Akran Yas - Öfke Yas - İnkâr Travma ile Yüzleşme - Anlam Travma ile Yüzleşme - Hakikat ile Karşılaşma Travma ile Yüzleşme - Netlik
Sahne 18	46' 56" - 47' 07"	Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Fizyoterapist Rehabilitasyon - Meydan Okuma Rehabilitasyon - Hedef Belirleme
Sahne 19	53' 44" – 54' 54"	Travma ile Yüzleşme - Duygu, Korku Travma ile Yüzleşme - Duygu, Umutsuzluk Travma ile Yüzleşme - Duygu, Yetersizlik Travma ile Yüzleşme - Hakikat ile Karşılaşma
Sahne 20	1 02' 42" - 1 04' 40"	Yas - İnkâr Yas - Öfke Yas - Kendine Acıma Sosyal Destek - Anne Travma ile Yüzleşme - Geçmiş Değerlendirme Travma ile Yüzleşme - Netlik
Sahne 21	1 06' 24" - 1 07' 03"	Yas - Kabul Uсталık iklimi - Vizyon Belirleme Uсталık iklimi - Strateji Belirleme Uсталık iklimi - Deneyime Açıklık
Sahne 22	1 07' 18" - 1 08' 06"	Yas - Kabul Travma ile Yüzleşme - Yeniden İlişkilendirme
Sahne 23	1 08' 28" - 1 09' 02"	Rehabilitasyon - Hedef Belirleme Travma ile Yüzleşme - Yeniden İlişkilendirme
Sahne 24	1 13' 34" - 1 13' 50"	Rehabilitasyon - Meydan Okuma
Sahne 25	1 33' 00" - 1 33' 17"	Sosyal Destek - Anne

Analiz birimi filmde 25 sahne incelenmiş, söz konusu sahne içeriklerinden yola çıkarak temalar ve alt bileşenleri oluşturulmuştur. Analizlerde öne çıkan temalar yaralanma, yas, rehabilitasyon, travma ile yüzleşme, ustalık iklimi ve sosyal destektir. Analizlerde yaralanma ile ilişkilendirilen etmenler risk, yardım çağrısı, bilinçli farkındalık ve müdahaledir. Yas ile ilişkili unsurlar ise inkâr, öfke, kendine acıma ve kabul olarak belirlenmiştir. Bulgulara göre, rehabilitasyon sürecinin etken unsurları farkındalık yaratma, meydan okuma, yeniden çerçeveleme ve hedef belirlemedir. Travma ile yüzleşme temasının duygu, anlam, netlik, hakikat ile karşılaşma, geçmiş değerlendirme ve yeniden ilişkilendirme ile çerçvelendiği görülürken, vizyon belirleme, strateji belirleme, koçluk, psikolojik beceriler ve deneyime açıklık ustalık iklimi ile ilişkili bulunmuştur. Sosyal desteğin ise ebeveyn, atletik eğitimci, sağlık hizmetleri uzmanları ve akranlar olarak belirginlik kazandığı saptanmıştır.

İçerik analizinde, temaları belirleyici ifade örneklerinin eşleştirildiği sahne içerikleri Tablo 3’de aktarılmaktadır.

Tablo 3. Analiz Edilen Sahneler ve İçerikleri

Sahneler	Sahne İçeriği	Transkribe İfadeler
Sahne 1	Uсталık İklimi – Vizyon Belirleme	<i>Amy:</i> Giriş yolundaki süre bir ömür gibi gelir, orası ritüelinin başladığı yerdir. Koşumu düşünürüm, nasıl görünmesi ve nasıl hissettirmesi gerektiğini. Power’la senkronize olurum, bağlanırım. Bazı biniciler sahadaki seslere kulağını tıkar, sadece kendi nefeslerini ve atlarının seslerini duyar. Ben mi?.. Ben herşeyi duyarım!..
Sahne 2	Uсталık İklimi - Strateji Belirleme Uсталık İklimi - Psikolojik Beceriler, Sakinlik Uсталık İklimi - Psikolojik Beceriler, Uyum	<i>Amy:</i> Başaracağız baba!.. Girişten ok gibi fırlamalısınız. Gözü geçmeden önce olabildiğince hızlanmalısınız. Çabuk olmalısınız. Standart varil yarışı. İlk varile 20 m. O para varilidir. Çabuk ve sakın geçmelisiniz. İkinci varile 27 m. Seyirci tezahüratı devam eder. Üçüncü varile 32 m. Hadi daha hızlı. O son spread için son gayret ve başa dönüş. Sen ve atın her şeyinizi ortaya koyarsınız. Senin bacakların onu cesaretlendirir. Daha hızlı, daha sert! İşte bu!.. O gözü geç!.. Kimin kazanacağına o süre karar verir! Bir eğer, bir çapa, ya da kafanda bir başarısızlık, hiç bir şey olmadan eve dönüş yolculuğu.
Sahne 3	Uсталık İklimi - Koçluk Sosyal Destek - Baba	<i>Amy:</i> Babam arıyor! Merhaba, Hawai nasıl? <i>Baba:</i> İyi <i>Amy:</i> Öyle mi? Takım ne durumda? <i>Baba:</i> İlerliyor. Tabii onların yerine çıkıp topa vuramıyorum. <i>Amy:</i> Evet. Yönetmek oynamaktan farklı değil mi? <i>Baba:</i> A, o konuda haklısın. Gitmeden önce Power’a bir kez daha bindin mi? <i>Amy:</i> Kesinlikle. Beni özledin mi? <i>Baba:</i> Hey, biliyorsun, hep kalbimdesin. Gelecek ay evde olacağım. <i>Amy:</i> Biliyorum, biliyorum. Seni seviyorum. <i>Baba:</i> Ben de seni. Peki kuralımız ne? <i>Amy:</i> Yetenek çok çalışmadığında, çok çalışmak yeteneği yener!.. <i>Baba:</i> İşte benim kızım.
Sahne 4	Yaralanma - Risk	<i>İleti kanalı:</i> GPS sinyali kesildi.
Sahne 5	Yaralanma - Yardım Çağrısı	<i>Amy:</i> İmdat, yardım edin!..
Sahne 6	Yaralanma - Bilinçli Farkındalık Yaralanma - Müdahale Sosyal Destek - Baba	<i>Güvenlik memuru:</i> Merhaba bayan ben memur Brad Shervick. Bir kaza geçirdiniz. Tamam mı? Hangi şehirde yaşıyorsunuz? <i>Amy:</i> Elkrik Youthay. <i>Güvenlik memuru:</i> Anne babanızın adları nedir? <i>Amy:</i> Tina ve Cory Snyder. Annemin telefon numarası... <i>Güvenlik memuru:</i> Tamam şu an kendinizdesiniz. Gayet iyi. Alnınızda derin bir kesik var. <i>Amy:</i> Evet var... Babamı armalıyım! <i>Baba:</i> Merhaba... <i>Amy:</i> Bir kaza geçirdim. <i>Baba:</i> Ne kadar kötü? <i>Amy:</i> Kamyonetle takla attım. Kötü... <i>Baba:</i> İyi misin? <i>Amy:</i> Baba bilmiyorum. <i>Baba:</i> Ne demek istiyorsun? <i>Amy:</i> Bacaklarımı hissetmiyorum. <i>Baba:</i> Amy, herşey düzelecek. <i>Amy:</i> Annemi arayıp söylemelisin. Tamam mı? Çok üzgünüm. <i>Baba:</i> Sorun yok. Hayattasın ve konuşuyorsun.
Sahne 7	Travmayla Yüzleşme - Duygu, Kayıp	<i>Amy:</i> Bacaklarım... Bacaklarım, ama bacaklarım... Anne!
Sahne 8	Travmayla Yüzleşme – Hakikat ile Karşılaşma	<i>Anne:</i> Bebeğim, bebeğim, çok üzgünüm. Felç oldu bebeğim...
Sahne 9	Rehabilitasyon - Yeniden Çerçeveleme Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Hemşire	<i>Amy:</i> O ne? <i>Hemşire:</i> Sandalye!.. Sandalyeyi sevmeyi öğren... O senin özgürlüğün...

Tablo 3. Analiz Edilen Sahneler ve İçerikleri (devam)

Sahneler	Sahne İçeriği	Transkribe İfadeler
Sahne 10	Rehabilitasyon - Farkındalık Yaratma	<i>Hemşire:</i> Nimetler kaçınılmazdır evladım. Bazen görmek zordur.
Sahne 11	Uсталık İklimi - Koçluk	<i>Baba:</i> Mazeret yok!.. En iyi olmak istiyorsan ikincilikle olmaz!..
Sahne 12	Rehabilitasyon - Farkındalık Yaratma Rehabilitasyon - Hedef Belirleme	<i>Fizyoterapist:</i> Bazı amaçlar işi hızlandırmamızı sağlayacak. Odaklanma ve amaçlar. Kolaylarla başlayalım. İlerde ne yapmak istiyorsun? <i>Amy:</i> Yürümek, ata binmek, rodeo.
Sahne 13	Uсталık İklimi - Psikolojik Beceriler, Kendinle Konuşma	<i>Amy:</i> Başarabilirsin!..
Sahne 14	Rehabilitasyon - Farkındalık Yaratma Rehabilitasyon - Meydan Okuma Rehabilitasyon - Yeniden Çerçeveleme Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Fizyoterapist	<i>Fizyoterapist:</i> Her şey için tekniği ile... Beni izle!.. İşte bu iş böyle yapılır!.. <i>Amy:</i> İyi de, içler acısıydı. <i>Fizyoterapist:</i> Gerçekten mi? Daha iyisini yapabilir misin? <i>Amy:</i> Bana meydan mı okuyorsun? <i>Fizyoterapist:</i> Evet öyle. <i>Amy'nin kızkardeşi:</i> Göster ona!.. <i>Fizyoterapist:</i> Hey!.. Alışacaksın. Bak mesele sırf kolların değil, aynı zamanda denge. Bacaklarını hayatın boyunca denge için kullandın. Tek başına daha çok şey yaptıkça eskiden rahatlıkla yaptığın şeylerin zorlaştığını göreceksin ve bu sorun değil. Çalışacağımız şey bu!..
Sahne 15	Yas - İnkâr Yas - Öfke Yas - Kendine Acıma	<i>Anne:</i> Diego terapiyi bıraktığını söyledi. <i>Amy:</i> Anne 19. yaş günümü burada geçiriyorum. Bu şekilde. Ne anlamı var ki? <i>Anne:</i> Bak bu zaman alacak. <i>Amy:</i> Hayatım boyunca o sandalyeye mahkum olacağım. <i>Anne:</i> Evet biliyorum canım, anlıyorum. <i>Amy:</i> Anlamıyorsun... Anlamıyorsun. <i>Anne:</i> Kendine acımandan bıktım usandım. Power ile iyi bir varil yarışı çıkarmanız ne kadar sürmüştü? <i>Amy:</i> Ama o farklı. <i>Anne:</i> Hayır, değil. Şimdi bin şuna terapiye gidiyorsun.
Sahne 16	Sosyal Destek - Ebeveyn Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Fizyoterapist Sosyal Destek - Atletik Eğitmen Travma ile Yüzleşme - Netlik	<i>Amy:</i> Burada ne işin var? <i>Baba:</i> Diego denge sorunu yaşadığını söyledi. En iyi nerede denge kuruyordun?.. Mutlu yıllar bebeğim. En rahat ettiğin yer eyerin üstü. Dengeyi orada öğrendin. <i>Fizyoterapist:</i> Mantıklı <i>Amy:</i> Peki plan ne? <i>Anne:</i> Amy tekrar at binemeyebilirsin. Ama bu denemediğin için olmayacak!..
Sahne 17	Sosyal Destek - Akran Yas - Öfke Yas - İnkâr Travma ile Yüzleşme - Anlam Travma ile Yüzleşme - Hakikat ile Karşılaşma Travma ile Yüzleşme - Netlik	<i>Amy:</i> Nasılsın? <i>Tuck:</i> İyiyim. <i>Amy:</i> Ben de iyiyim derdim. Ama iyi olmadığını biliyordum. Durumunun da öyle. Yani biliyorum. Doktorlar geldi. Şu hemşire, ailem. Hepsinin duymak istediği şey iyi olduğumdu. Ama için için ne kadar kötü olduğumu biliyordum. Geleceğim epey karanlıktı. Kimse bunu anlamıyordu. <i>Tuck:</i> Hayatım sona erdi, bitti. <i>Amy:</i> Ben de öyle hissediyordum. Artık kendi kendime hiçbir şey yapamayacağımı... Bu ben değilim. Atımın üstüne bir eyer atıp, bütün gün binen biriydim ben. Kimse durduramazdı. Terapiye başlayınca işler iyiyeye gitti. <i>Tuck:</i> Terapiye gitmeyeceğim. <i>Amy:</i> Seni zorlamıyorum, ama, yararı olabilir. Bana oldu. <i>Tuck:</i> Yine de yürüyemeyeceksin. <i>Amy:</i> Belki öyle, ama, bak ne diyeceğim. Tekrar bir ata bineceğim. <i>Tuck:</i> Bu delilik! <i>Amy:</i> Delilik nedir, biliyor musun? Boğa üstünde 8 sn. Ama onu zaten yaptın.

Tablo 3. Analiz Edilen Sahneler ve İçerikleri (devam)

Sahneler	Sahne İçeriği	Transkribe İfadeler
Sahne 18	Sosyal Destek - Sağlık Hizmetleri Uzmanı, Fizyoterapist Rehabilitasyon - Meydan Okuma Rehabilitasyon - Hedef Belirleme	<i>Fizyoterapist:</i> Dışarıda hayat sana ne verirse versin, sen fazlasını yap!.. <i>Amy:</i> Emin olabilirsiniz.
Sahne 19	Travma ile Yüzleşme - Duygu, Korku Travma ile Yüzleşme - Duygu, Umutsuzluk Travma ile Yüzleşme - Duygu, Yetersizlik Travma ile Yüzleşme - Hakikat ile Karşılaşma	<i>Anne:</i> Pekala başlıyoruz!.. <i>Kardeşleri:</i> Amy... Hu!.. <i>Anne:</i> Nasıl hissediyorsun, Amy?.. <i>Kardeşleri:</i> Evet, Amy!.. Harikasın!.. Başardın!.. <i>Anne:</i> Ne oldu, sahaya girmek istemiyor musun? <i>Amy:</i> Hayır, beni içeri götür. <i>Anne:</i> Bak bunu bir denemelisin! <i>Amy:</i> Asla aynı olmayacak. Bunu biner binmez anladım. Yapabileceğim hiçbir şey yok. <i>Anne:</i> Amy!.. <i>Amy:</i> İndir beni şuradan!.. <i>Anne:</i> Bugünlük bu kadar yeter!..
Sahne 20	Yas - İnkâr Yas - Öfke Yas - Kendine Acıma Sosyal Destek - Anne Travma ile Yüzleşme - Geçmiş Değerlendirme Travma ile Yüzleşme - Netlik	<i>Anne:</i> Onu üzengi olmadan sürmen gerekecek. <i>Amy:</i> Alışırım. İyice ustalaşıp antrenmana yeniden başlayabilirim. <i>Anne:</i> Biliyorum musun, Stacey ile aklımıza bir şey geldi. <i>Amy:</i> Koşuya hazırlamayı mı?.. <i>Anne:</i> Amy bu konuda yeteneklisin. Daha yürümeden ata biniyordun. Ama... <i>Amy:</i> Ama ne?.. Hala binebilirim. <i>Anne:</i> Evet, ama koçluk da yapabilirsin. Stacey çocuklar için sana ihtiyacı olduğunu söylüyor. Autumn şu an onunla çalışıyor. <i>Amy:</i> A!.. Aferin ona. Ben koç değilim. <i>Anne:</i> Evet, ama bu iyi bir yöntem olabilir canım. <i>Amy:</i> Rodeo'yu bırakmam için mi? <i>Anne:</i> Stacey'nin sana ihtiyacı var. Autumn'un da öyle. Binicileri yeni bir seviyeye götürebilirsin. <i>Amy:</i> Buna inanmıyorum. Tanrı'nın böyle olmamı istediğini mi söylüyorsun? <i>Anne:</i> Hayır, tatlım. Bence senin için en iyisini istiyor. <i>Amy:</i> O halde neden bu yeteneği verip sonra da elimden alıverdi? Neden bana inanmayan ve bir sakat gibi davranan bir anne verdi? <i>Anne:</i> Amy bekle. Kastettiğim o değildi. Autumn gel. Lacey'i alıp yerine götür. Amy, özür dilerim. Koçluk fikri yanlıştı. Dile getirmemeliydim. <i>Amy:</i> Atlarımı satın. <i>Anne:</i> Bunu istemiyorsun. <i>Amy:</i> İşim bitti. <i>Anne:</i> Sadece biraz zaman alacak. <i>Amy:</i> Eskisi gibi ata binemezsem bir daha asla binemem. <i>Anne:</i> Hadi pes etmek yok! Bunu düzeltmemek beni kahrediyor. <i>Amy:</i> O kazada ölmeliydim!.. <i>Anne:</i> Hayır, hayır!.. Sakın öyle deme!.. Sakın sakın öyle deme. Hayatta olduğun için her gün Tanrı'ya şükrediyorum. Ve her şey farklı biliyorum. Ama, ama biz bununla yaşamamın yeni bir yolunu bulmalıyız. <i>Amy:</i> Bitti mi?!. <i>Anne:</i> Hey!.. Bu sandalye ya kanatların olacak ya da çapan!.. Sen karar ver!
Sahne 21	Yas – Kabul Uсталık İklimi - Vizyon Belirleme Uсталık İklimi - Strateji Belirleme Uсталık İklimi – Deneyime Açıklık	<i>Amy:</i> Şimdilik belki erişemeyeceğim bazı hedefler olabilir. Çok büyük olabilecek hayaller. Atlar... Rodeo... Ama biliyor musunuz? Yeni hedeflerimiz var, yeni hayaller. İki hafta sonra Utah South'a başlıyorum. Şunu öğrendim ki, başımıza gelecekleri seçemeyiz. Ama sonrasında ne yapacağımızı seçebiliriz. En önemlisi asla pes etmemeliyiz. Birinin bana dediği gibi hayat size ne verirse versin fazlasını verin.

Tablo 3. Analiz Edilen Sahneler ve İçerikleri (devam)

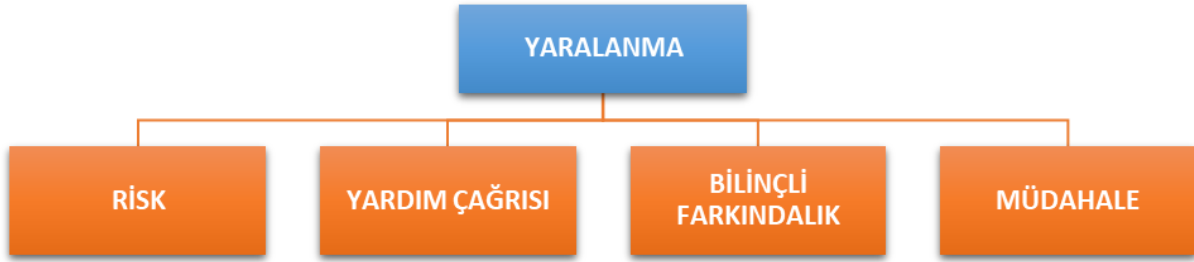
Sahneler	Sahne İçeriği	Transkribe İfadeler
Sahne 22	Yas - Kabul Travma ile Yüzleşme - Yeniden İlişkilendirme	<i>Autumn</i> : Pekala, Tate şu an sevgilin mi? <i>Amy</i> : O aşamada değiliz. <i>Autumn</i> : Ama olmak istiyorsun. <i>Jenna</i> : Merhaba, American Morning'ten Jenna Walters. <i>Amy</i> : Olamaz!.. Jenna Walters arıyor! <i>Jenna</i> : Seninle ilgili bir biyografi haberi yapmak istiyoruz. İnsanlar hikayeni duymak istiyor. Biri bana tekrar ata bindiğini söyledi. Bu yüzden zorluk yaşayanlar için oldukça ilham verici olabileceğini düşündük. Tekrar ata biniyorsun değil mi? <i>Amy</i> : Evet. Atımı biraz gezdirebiliyorum. <i>Jenna</i> : Mükemmel. Cumartesi ekibimle orada olabilirim. <i>Amy</i> : Bu cumartesi mi? <i>Jenna</i> : Görüşürüz.
Sahne 23	Rehabilitasyon - Hedef Belirleme Travma ile Yüzleşme - Yeniden İlişkilendirme	<i>Amy</i> : Doktorlar amaçlarımın ne olduğunu sorduğunda, hemen söyledim. Yürümek, ata binmek, rodeo. <i>Jenna</i> : Zor bir amaç. Rodeo'da bir gelecek var mı? <i>Amy</i> : Aslında ne yapabileceğime karar verebilecek tek kişi benim. Yapacak çok işim var. Ama hayat size ne sunarsa sunsun üç seçeneğiniz vardır. Bunlar; pes etmek, boyun eğmek ve her şeyini ortaya koymaktır ve bence her şeyimi ortaya koyma vakti gelmişti.
Sahne 24	Rehabilitasyon - Meydan Okuma	<i>Amy</i> : Hey baba, buraya asla dönemeyeceğimizi söylemişlerdi. Aslaya hoş geldin.
Sahne 25	Sosyal Destek - Anne	<i>Amy</i> : Anne, bunların hiçbiri, hiçbiri sensiz olmazdı. <i>Anne</i> : Seninle gurur duyuyorum Amy, şu geldiğin yere bak!..

Yaralanma sonrası spora dönüşün psikososyal içeriklerinin hangileri olabileceğine yönelik yapılan analizlerde bulguların temalar ve alt bileşenlerini özetleyen Tablo 2 ve Tablo 3 ışığında oluşturulan şematik gösterimler aşağıda sunulmaktadır. Yaralanma sonrası spora dönüşün psikososyal içeriklerini oluşturan ana temalar Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Yaralanma Sonrası Spora Dönüşün Psikososyal İçeriklerini Belirleyen Temalar

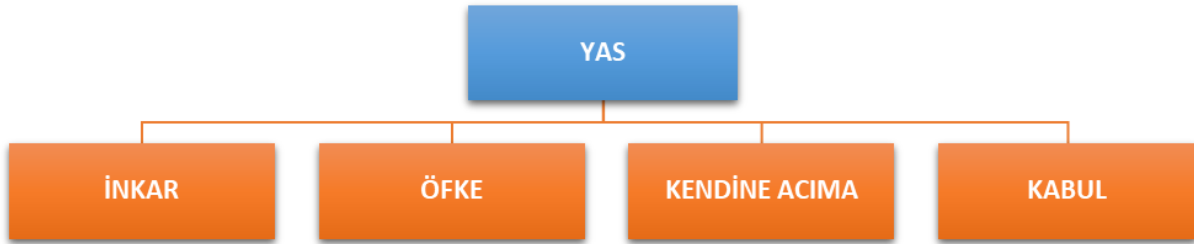
Yaralanma temasının alt bileşenleri olarak tespit edilen unsurlar Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Yaralanma Temasının Alt Bileşenleri

Yapılan incelemelerde yaralanma sürecinde öne çıkan etmenler sırasıyla, risk, yardım çağrısı, bilinçli farkındalık ve müdahale olarak tespit edilmiştir.

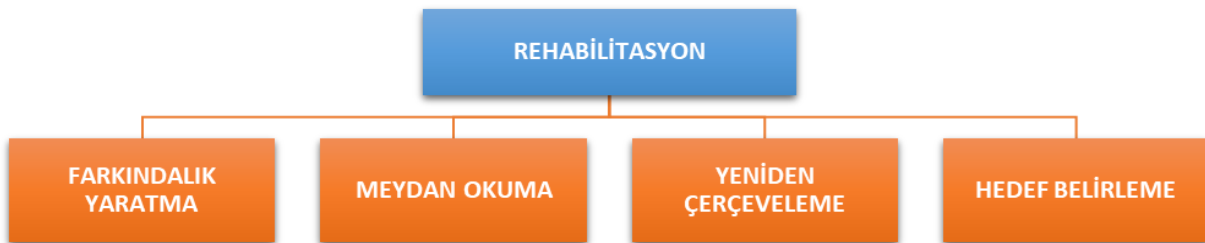
Yas teması bağlamında, yapılan incelemelerde belirlenen alt bileşenler ise Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Yas Temasının Alt Bileşenleri

Bulgulara göre, spora dönüşün yas sürecinde öne çıkan etmenler inkar, öfke, kendine acıma ve kabul olarak sıralanmaktadır.

Rehabilitasyon teması bağlamında yapılan incelemelerde belirlenen alt bileşenler Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4. Rehabilitasyon Temasının Alt Bileşenleri

Bu araştırmanın bulguları, rehabilitasyon sürecinde etken olan unsurların farkındalık yaratma, meydan okuma, yeniden çerçeveleme ve hedef belirleme olduğunu göstermektedir.

Yapılan incelemelerde, spora dönüşün psikososyal belirleyicilerinden travma ile yüzleşmenin bileşenlerinin hangileri olduğu da araştırılmış, tespit edilen alt bileşenler Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5. Travma ile Yüzleşme Temasının Alt Bileşenleri

Bu araştırmanın bulguları, travma ile yüzleşmenin alt bileşenlerinin duygu, anlam, netlik, hakikat ile karşılaşma, geçmişini değerlendirme ve yeniden ilişkilendirme olduğunu ortaya koymuştur.

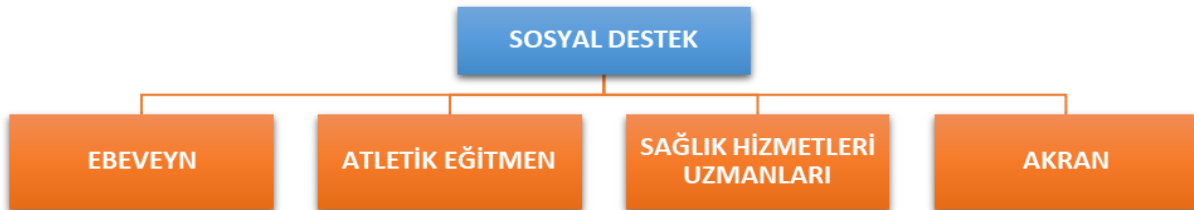
Uсталık iklimi bağlamında, yapılan incelemelerde belirlenen alt bileşenler ise Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. Uсталık İklimi Temasının Alt Bileşenleri

Bulgulara göre, ustalık iklimi vizyon belirleme, strateji belirleme, koçluk, psikolojik beceriler ve deneyime açıklık ile çerçeveselendirilmektedir.

Sosyal destek bağlamında, yapılan incelemelerde belirlenen alt bileşenler Şekil 7'de sunulmuştur.

Şekil 7. Sosyal Destek Temasının Alt Bileşenleri

Araştırma sonuçları, sosyal destek bağlamında belirlenen alt başlıkların ebeveyn desteği, atletik eğitmen desteği, sağlık hizmetleri uzmanlarının desteği ve akran desteği olduğunu göstermiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yaralanma spor yapan insanın yaralanmanın şiddetine göre, gelecek zamanlarda sporla ilişkisini yeniden düzenlemesini gerektiren bir deneyime dönüşebilmektedir. Bu deneyim spor yapanları yaklaşma ve kaçınma ekseninde dalgalanan bir duyguduruma maruz bırakabilirken, özellikle performans sporcularını sporu terk etme ya da spora dönme noktasında zaman zaman kararsızlığa itebilmekte, bir yandan yeniden yaralanma korku ve kaygısına zemin yaratırken, öte yandan sahadan bir süreliğine uzak kalma kariyer yaşantısı bağlamında bir tehdit algısı olarak duyumsanabilmektedir (Öner, 2022).

Brewer'in (2007) de vurguladığı gibi atletik bir yaralanma açıkça fiziksel bir olay olmasına rağmen, rekabetçi sporcular üzerinde derin psikososyal etkiler yaratabilmektedir. Nitekim, yaşam stresi, motivasyon ve sosyal destek gibi bir dizi psikososyal değişken, sakatlanmış bir sporcunun refahını, rehabilitasyon sürecini ve yaralanma sonrası spora dönüşü etkileyebilmektedir (Wiese-Bjornstal vd., 1998). Yaralanmanın atletik katılımın doğal bir sonucu olduğunu öne süren Danish'in (1986) vurgusunda belirginlik kazandığı gibi yaralanma sadece sporcuların fiziksel refahını değil, aynı zamanda benlik kavramını, benlik saygısını, inanç sistemini, değerlerini, taahhütlerini ve duygusal dengesini de etkiler. Edouard vd. (2010) ile Hogan ve Gross (2003) da spor yaralanmalarının genellikle sağlık kaybı ve atletik potansiyelin kazanılması dahil olmak üzere yaralanan sporcuların yaşamlarında ani bir dengesizlik ve aksama ile sonuçlandığını teyit etmektedir.

Bu çalışma, bir kadın rodeo sporcusunun geçirdiği trafik kazası nedeniyle oluşan kalıcı omurilik yaralanması sonrası spora dönüş sürecinde gözlemlenen psikososyal etmenlerin hangileri olduğuna ilişkin niteliksel analize dayalı olarak yürütülmüştür. Bulgular, yaralanma sonrası spora dönüşün psikososyal içeriklerini yansıtan temaların; yaralanma, yas, rehabilitasyon, travma ile yüzleşme, ustalık iklimi ve sosyal destek ile karakterize olduğunu göstermiştir. İlgili alanyazında araştırmamızın bu yöndeki bulgularını teyit eden bazı çalışmalara rastlanmıştır (Ardernd vd., 2016; Arvinen-Barrow ve Clement, 2015, 2017; Bianco, 2020; Brewer, 2007, 2010; Clement ve Shannon, 2001; Covassin vd., 2015; Creighton vd., 2010; Evans ve Hardy, 1995, 2002, Green ve Weinberg, 2001).

Araştırmada belirlenen temaların alt bileşenlerinin tespiti de önceliklendirilerek çalışmaya derinlik katılması ayrıca hedeflenmiştir. Bu bağlamda yapılan incelemelerde; risk, yardım çağrısı, bilinçli farkındalık ve müdahale yaralanmanın alt bileşenleri olarak değerlendirilmiştir. Spor yaralanmalarının psikolojisine ilişkin çalışmalarda risk faktörünün daha çok sportif yaralanma ile ilişkilendirilerek iç (Bahr ve Krosshaug, 2005) ve dış nedenlere (Bahr ve Krosshaug, 2005; Conn, Annett, ve Gilchrist, 2003) bağlandığı ve spor ortamlarında cereyan eden olası çevresel ve fiziksel süreçlere (Ünver vd., 2020) ek olarak sporcunun kişilik ve psikolojik (Burger, 2018) yatkınlıkları çerçevesinde açıklandığı görülmektedir. Bununla birlikte, bir sporcunun yaralanma deneyiminin mutlak suretle spor olayları ve olgusu içerisinde cereyan etmeyebileceği, sporcunun gündelik hayatın gereklerini karşılarken de yaralanma ya da farklı seviyelerdeki kazalar sonucunda travma yaşayabileceği düşünülmektedir. Nitekim, incelenen "Yürümek. Ata Binmek. Rodeo." adlı filmde bir rodeo performans sporcusu olan Amy'nin yolculuk esnasında geçirdiği trafik kazası sonucunda yaşadığı süreç anlatılmaktadır. İlgili alanyazında, yaralanma ve kazalara dayalı rehabilitasyon sürecinin ağırlıklı olarak performans süreci ve ortamları

ile ilişkilendirilerek işleniyor olması, spor yaralanmalarının psikolojisine ilişkin literatürde tamamlanması gereken bir boşluk olduğu düşüncesini uyandırmıştır. Bu bağlamda bu çalışmanın belli bir olgu üzerinden kurgulanan gerçekliği ortaya koyma çabası bulunmaktadır. Elde edilen sonuçlar literatürle uyum göstermekle birlikte benzer deneyimleri olan sporcularla birebir yapılan çalışma sonuçlarında farklı unsurların tespit edilebileceği göz önünde bulundurulmaktadır. Bu hususun özellikle, yaralanma ile ilişkili risk faktörlerinin daha detaylı çalışılması gereğine işaret ettiği kanısı taşınmaktadır. Bu çalışmanın ana karakterini yansıtan Amy'nin bazı kişilik özelliklerinin -ki bunları aşırı özgüven, geçmiş deneyimlerin değerlendirilmesinde olumsuzluk kaydı olmaması nedeniyle olası riskleri göz ardı etme eğilimi, aracı kullanırken GPS sinyalini kaybetmesine rağmen güvenli bir alana çekilmek yerine kendisine zaferler kazandıran gücüne dayanarak dikkati yoldan ayırmak suretiyle direksiyonda kalmadaki ısrarı, tedbirsizce haritaya uzanırken yoldan çıkabileceği gerçeğini değerlendirmeyerek kontrolü kaybetmesi olarak sıralamak mümkündür- kendisini gelen kaza olasılığını göz ardı etmeye ittiği görülmektedir. Tüm bu açıklananlardan hareketle, sporcunun kişilik özelliklerinin yaralanma öncesi risk unsurları arasında değerlendirilebileceğini söylemek mümkündür. Araştırmamızdaki bu çıkarımı teyit eder biçimde Madigan vd. (2018) ile Saragiotto, Di Pierro ve Lopez'in (2014) çalışmalarında da sporcunun kişilik özelliklerinin yaralanma riski ile ilişkili olduğu bildirilmiştir.

Sahne 6'da Amy'nin geçirdiği kazada dikenli tellere takılı iken yardım çağrısına cevap veren yoldan geçenler ve bu kişilerin aramaları sonucu kaza alanına gelen acil yardım ekibi ile yaptığı konuşmalar sahnelenmektedir. Sahnede kazanın şokuna rağmen halen, dingin, metanetli, her şeyin farkında olan ve anın içindeki deneyimlere sağlıklı yaklaşım sergileyen bir kimliği yansıtır Amy. Sağduyulu farkındalığı yansıtan bu duruş rehabilitasyon sürecinde doğru müdahalenin gerçekleştirilmesinin kolaylaştırıcısı olarak değerlendirilmiştir. Gledhill ve Forsdyke'ın (2021) "Spor Yaralanmalarının Psikolojisi" adlı eserlerinde kaleme aldıkları farkındalığın yaralanan bir sporcunun kendisine sunulan farklı rehabilitasyon seçeneklerini daha fazla ayırt etmesini kolaylaştırabildiği yönündeki ifadeleri araştırmamızın bu yöndeki değerlendirmesini teyit eder nitelikte bulunmuştur. Bilinçli farkındalık (Kabat-Zinn, 1994; Brown ve Ryan, 2003), genel olarak bir bireyin dikkatini mevcut anda meydana gelmekte olanlara yargılamadan ve kabullenici bir şekilde odaklaması olarak tanımlanır. Germer, Siegel ve Fulton (2005), bilinçli farkındalığı mevcut anda olanlara karşı daha az pasif olmayı sağlayan bir beceri olarak nitelendirmekte, olumlu, olumsuz, nötr tüm deneyimler ile, acı çekmenin tüm düzeylerini azaltması ve iyi oluş halini arttırması ile ilişkili bulunmaktadır. Gledhill ve Forsdyke'a (2021) göre, rehabilitasyondaki yaralı bir sporcunun yaralanmalarına karşı daha kabul edici ve daha az dirençli olması olasıdır, bu da enerjilerini rehabilitasyon faaliyetlerine daha iyi odaklayabileceği anlamına gelir. Ayrıca, araştırmacılar çalışmalarında bu kişilerin rehabilitasyon aktivitelerinden sıkılmak ya da hüsrana uğramak yerine, rehabilitasyon aktiviteleri ile daha yoğun ilgilenebileceğine de işaret ederler.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, yası karakterize eden dört temel bileşen sırasıyla, inkar, öfke, kendine acıma ve kabuldür. İlgili alanyazın gözden geçirildiğinde Pedersen (1986) ile Rotella ve Heyman (1986) tarafından spor yaralanmalarına psikolojik tepkileri açıklayıcı bazı uyarlanmış klinik yas modellerinin oluşturulduğu dikkat çeker. Bu anlayışa göre, algılanan kayıp yası hızlandırmaktadır. Buna göre, sporda rekabet etme yeteneğini geçici dahi olsa kaybetme yas tepkilerini tetikleyici olabilecektir. Wiese-Bjornstal, Wood ve

Kronzer'in (2020) bildirdiği gibi yas modellerinin spor yaralanmalarına verilen duygusal tepkilere yönelik bu erken uyarlamaları, şok, inkar, yeniden düzenleme ve kabul gibi aşamaya dayalı yas süreçlerine odaklıdır. Aktarılanlara göre, araştırmamızın bu yöndeki bulgularının ilgili literatür ile örtüşmekte olduğu söylenebilir.

Bu araştırmada ortaya konan sonuçlardan bir diğeri rehabilitasyon sürecinde öne çıkan etmenlerin farkındalık yaratma, meydan okuma, yeniden çerçeveleme ve hedef belirleme olduğunu yönündedir. Wiese-Bjornstal (2010) yaralanma sonrası bilişsel değerlendirmede, hastaların benlik, kimlik, kayıp, iyimserlik, meydan okuma veya tükenmişlik duygularıyla ilgili yaptığı birçok değerlendirmeyi içerdiğini bildirmiştir. Araştırmacıya göre, bu değerlendirmeler, duygu ve davranışa ilişkin duygulanımla ilişkili psikososyal tepkileri ve fiziksel iyileşmeyi etkiler. Wiese-Bjornstal'in (2010) özellikle meydan okuma ile ilişkili ifadesinin rehabilitasyonda meydan okumanın belirleyiciliğini ortaya koyan araştırma bulgumuzla örtüştüğü söylenebilir. Granquist vd. (2014) yaralanma rehabilitasyonunun uzun bir süreç olabileceğini, sporcuların tedavi süresince motive ve bağlı tutulmasının zor olabileceğini öne sürmüştür. Bu nedenle, rehabilitasyona uyumu arttırmanın bazı yollarına işaret ederek, bunları, yaralanma yaşayan sporcuyla yaralanma ve bakım planı konusunda eğitmek için etkili iletişim becerilerini kullanmak, rahatlatma amaçlı gevşeme egzersizleri yaptırmak, yaralanma ile ilgili stres, endişe ve bireysel ihtiyaçları dikkate alan işbirlikçi bir hedef belirleme süreci kullanmak, sahaya ve oyuna döndüklerinde nasıl olacaklarını görselleştirmeye yardımcı olmak için performans görüntülerini bir diğer ifade ile imgeleme tekniklerini tanıtmak olarak sıralamışlardır. Granquist vd.'nin (2014) hedef belirleme konusundaki dipnotlarının araştırmamızın rehabilitasyon sürecinde hedef belirlemenin önemli belirleyicilerinden biri olduğunu ortaya koyan sonuçlarını teyit ettiği görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu spora dönüşün temel bileşenlerinden biri olan travma ile yüzleşmenin duygu, anlam, netlik, hakikat ile karşılaşma, geçmişi değerlendirme ve yeniden ilişkilendirme olduğunu göstermiştir. Wiese-Bjornstal'a (2010) göre, yaralanmaya karşı duygusal veya duysal tepkiler genellikle depresyon, anksiyete, düşük güç, yorgunluk, keder, tükenmişlik ve nihayetinde yeniden yaralanma korkusu gibi duygudurum bozukluklarını içerir. Gerçekleştirilen bu çalışmada, travma ile yüzleşme sahnelerinde öne çıkan duyguların daha çok kayıp, korku, umutsuzluk ve yetersizlik olduğu görülmüştür. Araştırmanın bu bulgularını teyit eden bir diğer çalışmada Tracey (2003) sporcuların kaygı, korku, öfke ve kafa karışıklığı gibi birçok duyguyu daha çok yaralanmanın ilk aşamalarında yaşadıklarını aktarmaktadır.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre, ustalık iklimi oluşturan ana etmenler vizyon belirleme, strateji belirleme, koçluk, psikolojik beceriler ve deneyime açıklıktır. Harwood vd. (2015) ile Brunel'in (1999) alana katkılarında yola çıkıldığında, ustalık ikliminin katılım, iyileştirme, kendi kaderini tayin etme, gelişme, öğrenme ve kişinin elinden gelenin en iyisini yapmak için çaba sarf etmeye vurgu olarak sıralanabileceği, ayrıca, tüm bu sıralananların içsel bir nedensellik odağını harekete geçiren yönleri temsil etmeleri nedeniyle gereksinimlerin karşılanmasında kolaylaştırıcı olacağı görülür. Ustalık ikliminde, yeni beceri öğrenimi, sahip olunan becerilerin geliştirilmesi, söz konusu yetkinlik alanlarında ortaya çıkan hataların düzeltilmesi de öne çıkan değerler olarak anılır (Ntoumanis ve Biddle, 1999; Newton ve Duda, 1999). İlgili literatür gözden geçirildiğinde bazı çalışmalarda ustalık ikliminin sportmen davranışlar (Gutierrez ve Ruiz, 2009), görev ve sosyal uyum (Eys vd., 2013), sosyal

çevreye saygı (Stornes ve Ommundsen, 2004), spora saygı (Gano-Overway vd., 2005), bağlılık (Curran vd., 2015; Alesi vd., 2019), özerk güdülenme (Ruiz vd., 2017), kendi kendine belirlenen motivasyon (Alesi vd., 2019), görev hedef yönelimi ve keyif alma (Gjesdal vd., 2019), ihtiyaçların karşılanması (Hodge ve Gucciardi, 2015) ve prososyal davranış (Boardley ve Kavussanu, 2009; Hodge ve Gucciardi, 2015) ile ilişkilendirildiği izlenmektedir.

Yapılan tahlillerde, spor yaralanması sonrası spora dönüşte sosyal desteğin belirleyici bir unsur olduğu belirlenmiştir. Bulgular bu ekseninde ebeveyn, atletik eğitmen, sağlık hizmetleri uzmanları ve akranların sunduğu sosyal desteğin iyileşme sürecinde pozitif yönlü bir katkı sağladığını teyit etmiştir. Sahne 16'da, profesyonel bir beyzbol koçu olan babanın terapi odasına getirerek, "En rahat ettiğin yer eyerin üstü. Dengeyi orada öğrendin." ifadeleri ile kızına hediye ettiği ve rehabilitasyon uygulamalarına eklediği eyerin, fizyoterapist ile kurulan ilişkiye ve iyileşme sürecine kattığı boyut, bir sosyal destek faktörü olarak atletik eğitmen kavramına vurgu yapma gereğini doğurmuştur. Sosyal destek Cohen'e (2004) göre; bireyin gereksinim hissettiğinde çevresi kanalı ile ulaşabileceği sosyal, duygusal, bilgisel ve araçsal yardımları içerir. Cutrona ve Russell (1987) ise sosyal desteği, bilgi ve öğüt vermekten ziyade duygusal desteği içeren, çok boyutlu işlevselliğe sahip bir kavram olarak değerlendirmektedirler. Bu ifadeye göre, araştırmamızda sosyal desteğin ebeveyn, atletik eğitmen, sağlık hizmetleri uzmanları ve akranlar boyutu ile karakterize yapıda bir çerçeveye oturması literatür ile uyumlu bir içeriğe ulaşıldığının göstergesi olarak düşünülebilir. Öte yandan, Clement ve Shannon'un (2011) yaralanan sporcuların, atletik eğitmenler, antrenörler ve takım arkadaşlarının sosyal desteklerine yönelik algılarının rehabilitasyon ve iyileşme deneyimini etkilediği yönündeki açıklamalarına dayanarak analiz edilen film karakteri Amy'nin yaralanma sonrası iyileşme sürecinde aldığı sosyal desteğin toparlanmasını teşvik edici olduğunu söylemek mümkündür. Sonuç olarak, spora dönüşte yaralanma öncesi kazanılmış ustalık ikliminin uyum sürecinin kolaylaştırıcılarından olduğu, bilinçli farkındalık, kabul, meydan okuma, yeniden çerçeveleme, hedef odaklılık, vizyon ve strateji belirleme, psikolojik beceriler, deneyime açıklık, anlam, geçmişi değerlendirme ile yeniden ilişkilene yeterliliklerinin iyilik halinin inşasında olumlu rol alan önemli etmenler olduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

Bu çalışmada, bir kadın rodeo sporcusunun gerçek hayat öyküsünden esinlenerek kurgulanan "Yürümek. Ata Binmek. Rodeo." filminin niteliksel analizi yapılarak, yaralanma sonrası spora dönüşün psikososyal içeriklerine ilişkin bir tablo ortaya konmuştur. Bu araştırmanın yanı sıra önceki çalışma bulgularının genellenebilirliği ve spor yaralanması psikolojisi alanyazınının derinlik kazanması amacıyla gelecek çalışmalarda, yaralanma yaşayan sporcular ile yapılacak derinlemesine mülakat, olgu sunumu ve karma yöntemle dayalı araştırmaların yürütülmesi önerilmektedir.

Etik Metni

"Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Makalenin etik kurul izni İstanbul Rumeli Üniversitesi Etik Kurulu'nun 27.09.2022 tarih 2022-08 sayılı 02 numaralı kararı ile alınmıştır."

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Yazarın katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Alesi, M., Gómez-López, M., Chicau Borrego, C., Monteiro, D., & Granero-Gallegos, A. (2019). Effects of a motivational climate on psychological needs satisfaction, motivation and commitment in teen handball players. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(15), 2702. <https://doi.org/10.3390/ijerph16152702>
- Andersen, M. B. (2001). Returning to action and the prevention of future injury. In J. Crossman (Ed.), *Coping with sports injuries: Psychological strategies for rehabilitation* (pp. 162-173). Oxford University Press. ISBN-13: 978-0192632159
- Ardern, C. L., Glasgow, P., Schneiders, A., Witvrouw, E., Clarsen, B., Cools, A., Gojanovic, B., Griffin, S., Khan, K. M., Moksnes, H., Mutch, S. A., Phillips, N., Reurink, G., Sadler, R., Silbernagel, K. G., Thorborg, K., Wangensteen, A., Wilk, K. E., & Bizzini, M. (2016). 2016 Consensus statement on return to sport from the First World Congress in Sports Physical Therapy, Bern. *British Journal of Sports Medicine*, 50(14), 853-864. <https://doi.org/10.1136/bjsports-2016-096278>
- Arvinen-Barrow, M., & Clement, D. (2015). A preliminary investigation into athletic trainers' views and experiences of a multidisciplinary team approach to sports injury rehabilitation. *Athletic Training & Sports Health Care*, 7(3), 97–107. <https://doi.org/10.3928/19425864-20150422-05>
- Arvinen-Barrow, M., & Clement, D. (2017). Preliminary investigation into sport and exercise psychology consultants' views and experiences of an interprofessional care team approach to sport injury rehabilitation. *Journal of Interprofessional Care*, 31(1), 66-74. <https://doi.org/10.1080/13561820.2016.1235019>
- Bahr, R., & Krosshaug, T. (2005). Understanding injury mechanisms: a key component of preventing injuries in sport. *British Journal of Sports Medicine*, 39(6), 324-329. <http://dx.doi.org/10.1136/bjism.2005.018341>
- Bianco, T. (2020). Sport injury and the need for coach support. In A. Ivarsson, & U. Johnson (Eds.), *Psychological bases of sport injuries* (pp. 237–266). Fitness Information Technology. ISBN-13: 978-1940067407
- Bianco, T. (2001). Social support and recovery from sport injury: Elite skiers share their experiences. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 72(4), 376-388. <https://doi.org/10.1080/02701367.2001.10608974>
- Bianco, T., Malo, S., & Orlick, T. (1999). Sport injury and illness: Elite skiers describe their experiences. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 70(2), 157-169. <https://doi.org/10.1080/02701367.1999.10608033>
- Boardley, I. D., & Kavussanu, M. (2009). The influence of social variables and moral disengagement on prosocial and antisocial behaviours in field hockey and netball. *Journal of Sports Sciences*, 27(8), 843-854. <https://doi.org/10.1080/02640410902887283>
- Brewer, B. W. (2010) The role of psychological factors in sport injury rehabilitation outcomes. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 3(1), 40-61. <https://doi.org/10.1080/17509840903301207>
- Brewer, B.W. (2007). Psychology of sport injury rehabilitation. In G. Tennenbaum, & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (pp. 219-223). Wiley. ISBN-13: 978-1119568070

- Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(4), 822-848. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.4.822>
- Brunel, P. C. (1999). Relationship between achievement goal orientations and perceived motivational climate on intrinsic motivation. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 9(6), 365-374. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.1999.tb00258.x>
- Burger, R. (2018). *Effects of motivation and personality traits on adherence to an injury rehabilitation process*. [Senior independent study theses, Paper 8206]. <https://openworks.wooster.edu/independentstudy/8206>
- Clement, D., & Shannon, V. R. (2011). Injured athletes' perceptions about social support. *Journal of Sport Rehabilitation*, 20(4), 457-470. <https://doi.org/10.1123/jsr.20.4.457>
- Cohen, S. (2004). Social relationships and health. *American Psychologist*, 59(8), 676-684.
- Conn, J. M., Anest, J. L., & Gilchrist, J. (2003). Sports and recreation related injury episodes in the US population, 1997-99. *Injury Prevention*, 9(2), 117-123. <http://dx.doi.org/10.1136/ip.9.2.117>
- Corbillon, F., Crossman, J., & Jamieson, J. (2008). Injured athletes' perceptions of the social support provided by their coaches and teammates during rehabilitation. *Journal of Sport Behavior*, 31(2), 93.
- Covassin, T., Beidler, E., Ostrowski, J., & Wallace, J. (2015). Psychosocial aspects of rehabilitation in sports. *Clinics in Sports Medicine*, 34(2), 199-212. <https://doi.org/10.1016/j.csm.2014.12.004>
- Creighton, D. W., Shrier, I., Shultz, R., Meeuwisse, W. H., & Matheson, G. O. (2010). Return-to-play in sport: a decision-based model. *Clinical Journal of Sport Medicine*, 20(5), 379-385. <https://doi.org/10.1097/JSM.0b013e3181f3c0fe>
- Curran, T., Hill, A. P., Hall, H. K., & Jowett, G. E. (2015). Relationships between the coach-created motivational climate and athlete engagement in youth sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 37(2), 193-198. <https://doi.org/10.1123/jsep.2014-0203>
- Cutrona, C. E., & Russell, D. W. (1987). The provisions of social relationships and adaptation to stress. *Advances in Personal Relationships*, 1(1), 37-67.
- Danish, S. J. (1986). Psychological aspects in the care and treatment of athletic injuries. In P.E. Vinger & E. F. Hoerner (Eds.), *Sports injuries: The unthwarted epidemic* (pp. 345-353). PSG Pub. Co. ISBN-13: 978-0884162605
- Edouard, P., Pruvost, J., Edouard, J., & Morin, J. (2010). Causes of dropouts in decathlon. A pilot study. *Physical Therapy in Sport*, 11(4), 133-135. <https://doi.org/10.1016/j.ptsp.2010.07.004>
- Evans, L., & Hardy, L. (2002). Injury rehabilitation: A goal-setting intervention study. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 73(3), 310-319. <https://doi.org/10.1080/02701367.2002.10609025>
- Evans, L., & Hardy, L. (1995). Sport injury and grief responses: A review. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17(3), 227-245. <https://doi.org/10.1123/jsep.17.3.227>
- Eys, M. A., Jewitt, E., Evans, M. B., Wolf, S., Bruner, M. W., & Loughhead, T. (2013). Coach-initiated motivational climate and cohesion in youth sport. *Research Quarterly in Exercise and Sport*, 84(3), 373-383. <https://doi.org/10.1080/02701367.2013.814909>

- Gano-Overway, L.A., Guivernau, M., Magyar, T.M., Waldron, J.J., Ewing, M. E. (2005). Achievement goal perspectives, perceptions of the motivational climate, and sportspersonship: Individual and team effects. *Psychology of Sport And Exercise*, 6(2), 215-232. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2003.11.001>
- Germer, C. K., Siegel, R. D., & Fulton, P. R. (2005). *Mindfulness and psychotherapy*. Guilford. ISBN-13: 978-1462528370
- Gjesdal, S., Stenling, A., Solstad, B. E., & Ommundsen, Y. (2019). A study of coach-team perceptual distance concerning the coach-created motivational climate in youth sport. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 29(1), 132–143. <https://doi.org/10.1111/sms.13306>
- Gledhill, A., & Forsdyke, D. (2021). Realist synthesis in sport and exercise medicine: ‘time to get real’. *British Journal of Sports Medicine*, 55(19), 1064-1065. <http://dx.doi.org/10.1136/bjsports-2020-102073>
- Granquist, M., Hamson-Utley, J., Kenow, L., & Ostrowski, J. (2014). *Psychosocial strategies for athletic training*. FA Davis. ISBN-13: 978-0803638174
- Green, S. L., & Weinberg, R. S. (2001). Relationships among athletic identity, coping skills, social support, and the psychological impact of injury in recreational participants. *Journal of Applied Sport Psychology*, 13(1), 40-59. <https://doi.org/10.1080/10413200109339003>
- Gutierrez, M., & Ruiz, L.M. (2009). Perceived motivational climate, sportsmanship, and students' attitudes toward physical education classes and teachers. *Perceptual and Motor Skills*, 108(1), 308-326. <https://doi.org/10.2466/pms.108.1.308-326>
- Harwood, C. G., Keegan, R. J., Smith, J. M., & Raine, A. S. (2015). A systematic review of the intrapersonal correlates of motivational climate perceptions in sport and physical activity. *Psychology of Sport and Exercise*, 18, 9-25. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2014.11.005>
- Hodge, K., & Gucciardi, D. F. (2015). Antisocial and prosocial behavior in sport: The role of motivational climate, basic psychological needs, and moral disengagement. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 37(3), 257–273. <https://doi.org/10.1123/jsep.2014-0225>
- Hogan, K. A., & Gross, R. H. (2003). Overuse injuries in pediatric athletes. *Orthopedic Clinics*, 34(3), 405-415. [https://doi.org/10.1016/S0030-5898\(03\)00006-3](https://doi.org/10.1016/S0030-5898(03)00006-3)
- Janis, I. L. (1949). The problem of validating content analysis. In H. D. Lasswell et al. (Eds.), *The language of politics: Studies in quantitative semantics* (pp. 55-82), Georg Stewart.
- Johnston, L. H., & Carroll, D. (1998). The context of emotional responses to athletic injury: a qualitative analysis. *Journal of Sport Rehabilitation*, 7(3), 206-220. <https://doi.org/10.1123/jsr.7.3.206>
- Kabat-Zinn, J. (1994). *Wherever you go there you are: Mindfulness meditation in everyday life*. Hyperion. ISBN-13: 978-1401307783
- Krippendorff, K. (1980). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Sage. ISBN-13: 978-1506395661.
- Madigan, D. J., Stoeber, J., Forsdyke, D., Dayson, M., & Passfield, L. (2018). Perfectionism predicts injury in junior athletes: Preliminary evidence from a prospective study. *Journal of Sports Sciences*, 36(5), 545-550. <https://doi.org/10.1080/02640414.2017.1322709>

- Newton, M., & Duda, J. L. (1999). The interaction of motivational climate, dispositional goal orientations, and perceived ability in predicting indices of motivation. *International Journal of Sport Psychology, 30*(1), 63-82.
- Ntoumanis, N., & Biddle, S. J. (1999). A review of motivational climate in physical activity. *Journal of Sports Sciences, 17*(8), 643-665.
- Öğüt Eker, R. G. (2015). Bir modern dönem miti: Amerikan kültürel belleğinde rodeo ve baş aktörü kovboy. *Milli Folklor Dergisi, 14*(107), 122-136.
- Öner, Ç. (2022). Spor yaralanmalarının psikolojisi. Gökmen Özen ve Kemal Kurak (Eds.), *Spor & Bilim 2022* (ss. 193-212) içinde. Efe Akademi. ISBN 978-625-8217-02-5
- Pedersen, P. (1986). The grief response and injury: A special challenge for athletes and athletic trainers. *Athletic Training, 21*(4), 312-314.
- Peñaloza, L. (2001). Consuming the American West: Animating cultural meaning and memory at a stock show and rodeo. *Journal of Consumer Research, 28*(3), 369-398. <https://doi.org/10.1086/323728>
- Rotella, R. J., & Heyman, S. R. (1986). Stress, injury and the psychological rehabilitation of athletes. In J. M. Williams (Ed.), *Applied sport psychology* (pp. 343-364). Mayfield.
- Ruiz, M. C., Haapanen, S., Tolvanen, A., Robazza, C., & Duda, J. L. (2017). Predicting athletes' functional and dysfunctional emotions: The role of the motivational climate and motivation regulations. *Journal of Sports Sciences, 35*(16), 1598-1606. <https://doi.org/10.1080/02640414.2016.1225975>
- Saragiotto, B. T., Di Pierro, C., & Lopes, A. D. (2014). Risk factors and injury prevention in elite athletes: a descriptive study of the opinions of physical therapists, doctors and trainers. *Brazilian Journal of Physical Therapy, 18*, 137-143. <https://doi.org/10.1590/S1413-35552012005000147>
- Stornes, T., & Ommundsen, Y. (2004). Achievement goals, motivational climate and sportpersonship: a study of young handball players. *Scandinavian Journal of Educational Research, 48*(2), 205-221. <https://doi.org/10.1080/0031383042000198512>
- Taylor, J., Stone, K. R., Mullin, M., Ellenbecker, T. S., & Walgenbach, A. (Eds.). (2004). *Comprehensive sports injury management: From examination of injury to return to sport*. Lippincott Williams & Wilkins. ISBN-13: 978-0890798911
- Tracey, J. (2003). The emotional response to the injury and rehabilitation process. *Journal of Applied Sport Psychology, 15*(4), 279-293. <https://doi.org/10.1080/714044197>
- Udry, E. (1997). Coping and social support among injured athletes following surgery. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 19*(1), 71-90. <https://doi.org/10.1123/jsep.19.1.71>
- Ünver, F., Tekin, E., Uludağ, V., & Şenol, H. (2020). Adölesan basketbolcularda yaralanma risk faktörlerinin araştırılması. *Spor Hekimliği Dergisi, 55*(4), 300-307. <https://doi.org/10.5152/tjism.2020.188>
- Walker, N., Thatcher, J., Lavalley, D., & Golby, J. (2012). The emotional response to athletic injury: re-injury anxiety. In D. Lavalley, J. Thatcher, & M. V. Jones (Eds.), *Coping and emotion in sport* (pp. 236-260). Nova Science Publishers. ISBN-13: 978-0415578189
- White, M. D., & Marsh, E. E. (2006). Content analysis: A flexible methodology. *Library Trends, 55*(1), 22-45. <https://doi.org/10.1353/lib.2006.0053>

- Wiese-Bjornstal, D. (2010). Psychology and socioculture affect injury risk, response, and recovery in high-intensity athletes: a consensus statement. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 20(2):103–11. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2010.01195.x>
- Wiese-Bjornstal, D. M., Wood, K. N., & Kronzer, J. R. (2020). Sport injuries and psychological sequelae. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.) *Handbook of sport psychology* (pp. 711-737). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781119568124.ch34>
- Wiese-Bjornstal, D. M., Smith, A. M., Shaffer, S. M., & Morrey, M. A. (1998). An integrated model of response to sport injury: Psychological and sociological dynamics. *Journal of Applied Sport Psychology*, 10(1), 46-69. <https://doi.org/10.1080/10413209808406377>
- Williams, J. M., & Andersen, M. B. (1998). Psychosocial antecedents of sport injury: Review and critique of the stress and injury model. *Journal of Applied Sport Psychology*, 10(1), 5-25. <https://doi.org/10.1080/10413209808406375>
- Williams, J. M., & Andersen, M. B. (2007). Psychosocial Antecedents of sport injury and Interventions for risk reduction. In G. Tenenbaum, & R. C. Eklund), *Handbook of sport psychology* (pp. 379-403). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781118270011.ch17>
- Yang, J., Peek-Asa, C., Lowe, J. B., Heiden, E., & Foster, D. T. (2010). Social support patterns of collegiate athletes before and after injury. *Journal of Athletic Training*, 45(4), 372-379. <https://doi.org/10.4085/1062-6050-45.4.372>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin. ISBN-13: 978-1111148461